

„Met andere woorden: die vertegenwoordigers van het vorige geslacht zijn in uwe oogen huichelaars en acteurs!”

Maakte Emma daar een beweging van ongeduld, of hield zij maar een kuchje in? Nu hoestte zij even, 't is waar; maar dat kon zijn, wijl zij het nijdige schouderchokje opgemerkt zag. — Siria had luid gelachen.

„Min of meer ja, mijnheer Blank; maar zoo goed in hun soort en met zulke uitstekende bedoelingen! O, dat acteren zal wel niemand hun aanrekenen. Integendeel! Mij spijt het, dat de sceptische geest van onzen tijd door zijn plukken en pluizen die mooie maskers voor iedereen doorzichtig heeft gemaakt. Ja, is 't niet waar? De toga, de uniform, alle teekenen van waardigheid hebben tegenwoordig hun prestige verloren. Wat meer is: wij voelen ons geneigd met de blinde vaderlandsliefde, de dito onpartijdigheid, het eergevoel, het verheven-zijn-boven-menschelijke-zwakheden en al het moreele moois, dat wij nog in 't openbaar verdedigen, in ons binnenste den draak te steken. Ik zelf heb 't ondervonden. Verbeeld u: ik had eens iemand uitgedaagd. Hij had de militaire eer bespot. Ja, hij loochende ze zelfs. Wij duelleerden en niet voor de grap, dat verzeker ik u; de arme kerel kreeg een flinken prik beet. Maar, zoodra ik zijn gezicht doodsbleek, zijn linnen rood zag worden, besefte ik, dat toch geen echte, diepgewortelde overtuiging mij zoover had gebracht. Heusch gegriefd — zooals bijvoorbeeld het geval had kunnen zijn, wanneer hij een van mijn vrienden had belasterd — was ik immers niet geworden! Als ik waarlijk iets in mijn hart voor die eer had gevoeld, dan zou ik voldaan zijn geweest, en . . . het tegendeel was waar. Wanneer hij met zijn opinie onder vier, des noods onder zes oogen, voor den dag was gekomen, dan had alles af kunnen loopen met een woordenstrijd onder het drinken van een grogje. Wij hadden gevochten voor de „galerie”. Ik had dien armen drommel gewond, misschien wel vermoord, terwille van een overlevering, waarvoor in mijn hart niet de minste veneratie was te vinden.”

Blank voelde zijn gansche levensbeschouwing op hare grondvesten wankelen. *Hij* meende in zijn hart wel degelijk veneratie te hebben voor traditie's en hoorde in Siria's woorden de veroordeeling van elke vaste overtuiging.

Waar wilde die man heen?

„Nu, ja, mijnheer Siria, die aparte militaire eer . . . daar hecht ik ook niet veel waarde aan; maar dat een rechtsgeleerde — u meent zeker een rechter — onpartijdig moet zijn . . . daar valt toch weinig tegen in te brengen.”

„Misschien niemendal, mijnheer Blank; maar wat *moet* en *niet kan* is ongelukkig dikwijls hetzelfde en dit te gevoelen verlamt ons . . . ten minste mij. Het ophouden van een mooien schijn gaf kracht. Wij, die niet poseeren — althans minder dan voorheen — omdat wij waarheid zoeken en waar willen wezen, wij zijn zwakkelingen geworden, menschen vol tegenstrijdigheden, voor wie het waar-zijn toch weer een onbereikbaar ideaal is. Wij doen zoo ernstig ons best onze individueele eigenaardigheden te ontdekken en te handhaven, dat wij eindigen met de speelballen te worden van allerlei excentrieke opvattingen